

UNIVERZITA
KARLOVA

11/2022 -
2023

Výroční zpráva ombuds kanceláře FF UK

Pavla Špondrová, ombusmanka
Kristýna Bělíková, koordinátorka kanceláře

+420 778 532 153

ombudsmanka@ff.cuni.cz

místnost S160,
pondělky 15 – 17h
nám. Jana Palacha 2,
110 00 Praha 1

* Obsah

Úvod.....	2
• Medailonek ombudsmanky FF UK.....	2
• Úvodní slovo ombudsmanky FF UK.....	3
• Úvodní slovo děkanky FF UK.....	5
Ombuds kancelář FF UK v období 11/2022–2023.....	6
• Zřízení a složení ombuds kanceláře.....	6
◦ Ombudsmanka, ombuds tandem.....	6
◦ Koordinátorky/ři.....	6
• Koncepce ombuds činnosti, vize a mise.....	7
◦ Vize.....	7
◦ Mise.....	7
◦ Koncepce ombuds činnosti.....	7
• Přehled činnosti v období 11/2022–2023.....	9
◦ Vyhodnocování oznámení.....	11
◦ Vzdělávání.....	11
◦ Výzkum Etické klima, mezilidské vztahy a nevhodné chování na FF UK.....	12
◦ Spolupráce se spolky, s NNO, na rektorátní úrovni atd.....	13
◦ Média.....	14
◦ Doporučení k praxi.....	14
◦ Síťování.....	14
◦ Příprava opatření děkanky o ombuds kanceláři a připomínkování dalších interních předpisů.....	15
• Podrobně o vyhodnocování oznámení.....	16
◦ Postup při vyhodnocování oznámení.....	16
◦ Přehled obdržených oznámení.....	17
◦ Kategorizace oznámení.....	18
◦ Otázky mlčenlivosti, transparentnost a/nebo ochrana.....	19
• Výhled do budoucna.....	21
Závěr.....	21
Přílohy.....	
• Průvodní dopis děkanky FF UK k projednání Výroční zprávy ombuds kanceláře na zasedání Akademického senátu.....	

* Úvod

Tato výroční zpráva shrnuje dosavadní činnosti ombuds kanceláře Filozofické fakulty na Univerzitě Karlově (dále FF UK), a to od jejího založení v listopadu 2022 do konce roku 2023. Následně budou výroční zprávy vydávány vždy za uplynulý kalendářní rok. Cílem zprávy je poskytnout přehled o všech aktivitách, rozsahu zapojení do činností FF UK a konkrétních krocích, které ombuds kancelář za uvedené období realizovala.

Po úvodních slovech ombudsmanky a děkanky je představena ombuds kancelář a její koncepce, vize a mise. Dále jsou představeny hlavní činnosti ombuds kanceláře: vyhodnocování oznámení, vzdělávání, výzkumná činnost, spolupráce, mediální aktivita, doporučení k praxi, síťování a spolupráce na vnitřní normotvorbě. Podrobněji je pojednáno o hlavní činnosti ombudsmanky – vyhodnocování oznámení. Je představena základní kategorizace a statistika oznámení. V závěru je nastíněn výhled do budoucna, aktuální výzvy a plány.

Medailonek ombudsmanky FF UK

Mgr. et Mgr. Pavla Špondrová pochází z Brna, žije s rodinou v Praze. Vystudovala sociologii, politologii a právo. Pracovala na Úřadu vlády v Sekci pro lidská práva, během českého předsednictví v roce 2009 vyjednávala za EU v Radě Evropy nebo OSN. Po rodičovské vedla na Ministerstvu práce a sociálních věcí projekt 22 procent k rovnosti týkající se rovného odměňování, pracovala jako asistentka soudce a advokátní koncipientka, nyní je advokátkou. Dlouhodobě spolupracuje s neziskovým sektorem (např. Liga lidských práv, Fórum 50 %, Otevřená společnost) a akademií (např. NKC-Gender a věda, Sociologický ústav AV ČR nebo genderová studia Fakulty humanitních studií UK), účastní se jednání poradních orgánů vlády či školí v oblasti lidských práv a rovného zacházení. Má ráda lidi, rodinu, propojování dospělých a dětských světů, sport, politiku, kulturu a víru, pravdu, lásku a naději... a svobodu a rovnost.

* Úvodní slovo ombudsmanky

Milé čtenářky a milí čtenáři, milé kolegyně a milí kolegové,

Jsem aktuálně ombudsmankou na Filozofické fakultě UK již přibližně rok a půl. Za příležitost působit na této fakultě jsem nesmírně vděčná. Cítím odpovědnost za nastavování něčeho nového, o čem akademická půda teprve nedávno otevřela diskusi, jestli je potřebné a užitečné a za jakých podmínek. Je to velká výzva a velká příležitost, příkladů dobré praxe a možností činností je mnoho. Je potřeba mezi nimi pečlivě volit, zkoušet, implementovat osvědčené, nabízet nevyzkoušené, i opouštět nevyhovující. Do své pozice jsem přišla s koncepcí, která je postavena na čtyřech pilířích, kterými jsou i) bezpečí, ii) transparentnost, iii) prevence a iv) restorativní, empatický a participativní přístup. Za období předchozích téměř 18 měsíců jsem se opírala o všechny z nich.

Postupná výstavba ombuds pozice byla od počátku docela složitá, protože souběžně již bylo třeba věnovat se oznámením jednotlivých studujících nebo zaměstnanců a zaměstnankyň, kteří se na mě začali obracet ihned po nástupu, některá oznámení na mě dokonce už čekala v aplikaci Nenech to být, která byla uvedena do provozu ještě před mým nástupem. Velice záhy jsme s paní děkankou zjistily, že je zásadně důležité se spolu pravidelně setkávat a zavedly jsme schůzky na týdenní bázi. Stala jsem se též členkou rozšířeného kolegia děkanky, což mi umožnilo lépe se začít orientovat ve struktuře, fungování, dynamice i vztazích uvnitř naší instituce. Po nějaké době se ukázalo, že 14 hodin týdně, na kterých jsme se s paní děkankou pro zkušební, rozjezdovou fázi dohodly, pro fakultu s téměř 8 000 osobami nedostačuje. Postupně jsme začínaly hovořit o možnosti zavedení ombuds tandemu. Jsem ráda, že mohu při této příležitosti říct, že právě dokončujeme výběrové řízení na druhou ombuds osobu.

Hlavní náplní mé práce je vyhodnocování oznámení, které mi studující, vyučující a další osoby na fakultě zasílají. V této zprávě se dozvíte podrobněji, čeho se oznámení týkají, jaká je skladba oznamujících osob, jak se oznámení vyhodnocují v jednotlivých typových případech a jaké závěry a další kroky po vyhodnocení oznámení následovaly. Dozvíte se též o dalších aktivitách, kterým jsem se jako ombudsmanka od listopadu 2022 do konce prosince 2023 věnovala.

Do mé činnosti během roku 2023 zasáhly dvě vážné události. V květnu 2023 mi umřela maminka. Až do konce jsem jí byla na blízku, pomáhala jsem jí i zbytku rodiny, jak to šlo. Celá věc mě velmi vyčerpala, zármutek byl a je hluboký. Po dohodě s paní děkankou jsem proto svou činnost v červnu kromě neodkladných záležitostí omezila a odpočívala. Druhou vážnou událostí byly samozřejmě tragické události prosincové. Chtěla bych na tomto místě vyjádřit nejpřímnější lítost nad oběťmi, tolika zmařenými životy, raněnými a zasaženými, hlubokou soustrast všem pozůstalým.

S těmito událostmi se budeme ještě dlouho vyrovnávat a hledat způsoby, jak pokračovat. Pokud budu moci, budu ze všech sil pomáhat na této cestě. Následné řešení akutních problémů mělo též bohužel vliv na ombuds činnost, kdy se zpět k relativně standardnímu fungování byla fakulta schopna vrátit až během února 2024. V mezidobí jsem se s oznamujícími setkávala ve své advokátní kanceláři nebo online, pracovala distančně. Postup v některých agendách však musel počkat na uvolnění kapacit vedení fakulty.

Mým cílem je, aby na fakultě panovalo přátelské, profesionální a respektující prostředí. Mám radost, že se v rámci ombuds kanceláře již rozběhla řada preventivních činností, jako jsou pravidelná školení, vydávání doporučení či vnitrostátní i mezinárodní spolupráce. Nejen fyzické, ale i sociální bezpečí je třeba dále podporovat a rozvíjet. I v následujícím roce budeme v již posílené ombuds kanceláři dělat, co bude v našich silách. Děkuji za podporu paní děkanky, jejího kolegia a všech ostatních, s kterými jsem měla možnost spolupracovat či další spolupráci máme rozplánovánu. Bez podpory vedení fakulty i Vás všech ostatních by nebyla práce ombudsmanky možná. V novém roce plánujeme a začínáme realizovat další aktivity. Sdílecí workshopy, školení, promítání, vydávání dalších doporučení, zarámování činnosti opatřením p. děkanky či zavedením systému na zveřejňování zpráv o vyhodnocení jednotlivých oznámení. O všech činnostech a výstupech Vás budeme průběžně informovat. Moc se těším na další spolupráci.

Březen 2024

Pavla Špondrová

* Úvodní slovo děkanky FF UK

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

těší mě, že je Vám předkládána první výroční zpráva o činnosti ombudsmanky FF UK, která přispěje k větší informovanosti o činnosti postupně budované ombuds kanceláře na naší fakultě. Za rok a půl spolupráce našeho vedení fakulty s paní ombudsmankou jsme postupně vymezili různé kroky a postupy, jimiž lze v prostředí naší fakulty posilovat sociální bezpečí. Jedním z podstatných aspektů tohoto rozvoje je věnovat se prevenci prostřednictvím vzdělávání, druhým bylo vytvořit takový postup při vyhodnocování oznámení, který bude odpovídat tomu, jak jsou na FF UK nastaveny procesy řízení, a zároveň bude respektovat nezávislost ombudsmanky při vyhodnocování oznámení a dbát na ochranu oznamujících osob. Postupné získávání zkušeností v těchto oblastech se podle mého soudu promítá jak do této výroční zprávy, tak, podstatněji, vytváří solidní základ pro vtělení do opatření děkanky upravujícího činnosti ombuds kanceláře na naší fakultě i ve vztahu k dalším oddělením a odpovědným osobám, jež bude vydáno v letošním roce. Vedle těchto pozitivních aspektů se během dosavadní spolupráce s paní ombudsmankou ukázalo, že pro pokrytí jak činnosti související s vyhodnocením oznámení, tak role vzdělávací a preventivní, stejně jako rozvoje spolupráce s dalšími fakultami a institucemi, je nutné ombuds kancelář personálně posílit vytvořením tandemu. Nastavení tandemové spolupráce, pravidelné informování o činnosti a výsledcích ombuds kanceláře a zajištění dostupnosti těchto služeb je pro nás v roce 2024 prioritou.

březen 2024

Eva Lehečková

* Ombuds kancelář FF UK v období 11/2022-2023

Zřízení a složení Ombuds kanceláře

Ombudsmanka, ombuds tandem

Ombuds kancelář je nezávislým orgánem, který řeší otázky etiky, rovného zacházení a příležitostí, diskriminace a případných konfliktních situací na půdě FF UK. Provoz kanceláře byl zahájen v listopadu 2022, smlouva s aktuální ombudsmankou Pavlou Špondrovou byla podepsána v polovině září 2022, první měsíc a půl se ombudsmanka věnovala přípravným pracím a řešení nejakutnějších oznámení. V březnu 2023 byla smlouva na základě shodné vůle smluvních stran prodloužena do konce roku 2024. Funkce ombudsmanky je vykonávána za sazbu 500 Kč/h, rozsah byl ve sledovaném období ujednáno na 14 hodin týdně (od roku 2024 na 16 hodin týdně).

Na základě vyhodnocení vytíženosti ombudsmanky vedení fakulty rozhodlo o rozšíření ombuds kanceláře, a to během roku 2024. Kancelář se do budoucna bude skládat ze dvou osob na pozici ombudsmanky/a, cílem je navýšení kapacit, zajištění zastupitelnosti a též sdílení a vzájemné podpory.

Koordinátorky/ři

Ombuds kancelář se aktuálně skládá z ombudsmanky a dvou koordinátorek/ů kanceláře ombudsmanky. Tato pozice je vykonávána formou stáže s odměnou 200 Kč/h a časovou dotací 4 hodiny týdně. Jednou osobou na této pozici je od dubna 2023 Kristýna Bělíková, studentka magisterského studia psychologie. Pozici druhé stážistky zastávala též od dubna 2023 Tereza Hrdlička, studentka doktorského studia dějin výtvarného umění. Z časových důvodů však následně svou činnost ukončila. Aktuálně končí výběrové řízení pro obsazení druhého místa koordinátorky/a.

Činnost stážistek/ů spočívá v přípravě podkladových analýz, sdílení dobré praxe, informování o ombuds činnosti, přípravě komunikačních materiálů a spolupráci s Oddělením vnějších vztahů FF UK, přípravě vzdělávacích akcí, správě webu a administrativní činnosti pro kancelář ombudsmanky.

Ve sledovaném období zajistily stážistky úpravu webu, sběr zdrojů pro podporu ombuds činnosti, přípravu textů pro web, přípravu komunikace včetně přípravy této zprávy, administrativu a účast na vzdělávacích akcích.

Koncepce ombuds činnosti, vize a mise

Vize

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy vytváří, udržuje a nabízí všem studujícím i zaměstnaným osobám zdravé, podporující a pozitivní prostředí, v rámci kterého jsou chráněny a rozvíjeny hodnoty lidské důstojnosti, lidských práv, nenásilí, férovosti, spolupráce a dialogu.

Mise

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy usiluje o vytvoření takového prostředí, ve kterém vedle dosahování skvělých studijních a akademických výsledků bude radost studovat i pracovat a studující i zaměstnané osoby se budou cítit bezpečně, svobodně a rovnoprávně při realizaci svých studijních i pracovních povinností a cílů.

Koncepce ombuds činnosti

Koncepce ombuds činnosti na FF UK stojí na čtyřech pilířích, které jsou zároveň i cíli, o které se na fakultě kancelář zasazuje a svou činností se jich snaží dosáhnout:

BEZPEČÍ

- * Všechny osoby mají dostatek informací o tom, jaká jsou jejich práva, možnosti ochrany a konkrétního postupu při řešení problematických situací.
- * Systém nabízí bezpečné prostředí pro řešení různých typů problémů a situací, podmínkou postupu v řešení je souhlas oznamujících osob.
- * Postup vychází z artikulovaných potřeb dotčených osob, např. anonymní nahlašování, zprostředkování dialogu, možnost neúčasti na prošetřování, nabídka zprostředkování dalších podpůrných služeb, např. psychologická, psychoterapeutická pomoc, spolupráce s neziskovým sektorem a poskytovateli sociálních a právních služeb.
- * Postup při hledání řešení vychází z potřeb oznamujících osob, které mohou být různé, od vyjasnění pozic, odsouzení nevhodného jednání odpovědné osoby až případné vyvození odpovídajících důsledků a uložení sankcí či povinností.

PREVENCE

- * Vnímání potřeb oznamujících osob a respektování jejich zkušenosti prostřednictvím různých nástrojů, např. dotazníkového šetření, výzkumů, auditu, informací z terénu či prostřednictvím průběžného anonymního nahlašování.
- * Systém hodnot, cílů a procesních postupů je vytvářen na základě znalosti prostředí a analýzy a rozkrývání mechanismů existujících jevů, které jsou vnímány jako problematické, a za využití příkladů dobré praxe z jiných institucí.

- * Systém hodnot, cílů a procesních postupů, včetně možných sankcí a následků, je všeobecně znám a je srozumitelný, všechny osoby mají dostatek informací o tom, jaké jednání a chování se od nich v rámci dodržování interních pravidel očekává.
- * Při realizaci různých preventivních opatření se zohledňuje dosažené vědění v této oblasti a jednotlivým zúčastněným se nabízí co nejširší škála nástrojů řešení (dialog, zpětná vazba, anonymní nahlašování, doprovázení dotčených osob, schránka důvěry, konzultace, systém otevřených dveří, omezování netransparentnosti, podpůrné skupiny a kruhy, školení, workshopy, přednášky, diskuse, možnost klást dotazy a požadovat odpovědi, nastavení pravidel pro navazování intimních vztahů mezi osobami v různém hierarchickém postavení atd.).

TRANSPARENTNOST

- * Otevřené a jasné definování hodnot a cílů prostřednictvím interních předpisů, včetně úpravy procesních postupů, sladění interních předpisů s Etickým kodexem UK a dalšími předpisy.
- * Přihlášení se fakulty jako celku a jejího vedení k hodnotám a cílům prostřednictvím prohlášení vedení fakulty, podporou aktivit v této oblasti, účasti v institucionálním zabezpečení či spoluprací s dalšími klíčovými hráči a hráčkami v této oblasti.
- * Jasné stanovení toho, jaké prostředí fakulta očekává, tvoří a bude podporovat prostřednictvím řešení konkrétních problematických situací, školení, workshopů, vzdělávacích akcí, informačních balíčků pro nejširší publikum i specificky pro jednotlivé cílové skupiny.
- * Dodržování mlčenlivosti a zároveň informování o činnosti ombuds kanceláře, řešených případech a přijatých opatřeních či doporučeních.

RESTORATIVNÍ, EMPATICKÝ A PARTICIPATIVNÍ PŘÍSTUP

- * Nastavování celého systému prevence, řešení problémů a vytváření bezpečného prostředí se realizuje na základě nezávislosti ombudsmanské pozice, artikulace potřeb jednotlivých cílových skupin a prostřednictvím dialogu všech zúčastněných.
- * Při koncipování sankčního systému jsou zahrnovány prvky restorativního řešení konfliktů, včetně zprostředkování dialogu, uložení povinnosti vzdělávání či absolvování kurzů pro posílení sociálních či pedagogických kompetencí apod.
- * Odpovědnost a kompetence jsou srozumitelně stanoveny a respektovány na všech úrovních akademické hierarchie
- * Je podporován a rozvíjen dialog všech zúčastněných: studujících, osob zaměstnaných, akademických pracujících, fakultních orgánů a akademické samosprávy, včetně dobrovolných a neformálních spolků či ad hoc uskupení.

* Přehled činnosti v období 11/2022-2023

ČINNOST OMBUSMANKY JE RÁMOVÁNA JEJÍ PŘÍKAZNÍ SMLOUVOU, KTERÁ STANOVÍ, ŽE SE JEDNÁ O:

- a) prošetřování podnětů členů akademické obce Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, ostatních zaměstnanců Filozofické fakulty Univerzity Karlovy a osob v obdobném postavení, jako jsou např. uchazeči o studium, účastníci kurzu celoživotního vzdělávání, uchazeči přihlášení ke státní rigorózní zkoušce nebo zahraniční studenti na výměnném pobytu, a to podnětů týkajících se šikany, diskriminace, nevhodného chování, nerovného zacházení, sexuálního obtěžování, bossingu, mobbingu, střetu zájmů, nedůvodných průtahů a případů, kdy příslušný orgán nekoná, porušování právních předpisů, vnitřních a jiných předpisů Univerzity Karlovy a Filozofické fakulty Univerzity Karlovy a jiného obdobného jednání směřujícího proti dotčené osobě,
- b) poskytování pomoci osobám, které se na ni obrátí, a jejich případné odkazování na jiné příslušné orgány Univerzity Karlovy, Filozofické fakulty Univerzity Karlovy či státní a veřejné správy a jiné příslušné instituce,
- c) přijímání podnětů k řešení systémových problémů v souvislosti s jí svěřenými úkoly,
- d) identifikování problémů a překážek negativně ovlivňujících pracovní, studijní a akademické prostředí na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy,
- e) metodické působení a vytváření vhodného prostředí pro řešení problémů,
- f) organizace vzdělávacích akcí pro jednotlivé cílové skupiny,
- g) připravování doporučení pro řešení konkrétních případů příslušným orgánům Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, případně Univerzity Karlovy, a navrhování systémových změn pro jejich předcházení.

Činnost ombudsmanky dle smlouvy zahrnuje také spolupráci s ombudsmankou Univerzity Karlovy a dalšími osobami v rámci Univerzity Karlovy, které se zabývají obdobnou činností, obsluhu elektronické aplikace pro podávání podnětů s názvem „Nenech to být“, přípravu návrhu opatření děkana ošetřujícího činnost ombudsmanky, návrhy na případné nezbytné související změny vnitřních a dalších předpisů Filozofické fakulty Univerzity Karlovy a návrh dalších potřebných kroků k zakotvení činnosti ombudsmanky na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy.

Ombudsmanka poskytuje podporu pro studující, zaměstnané a pracující osoby na fakultě i vedení fakulty, věnuje se též prevenci a nastolování bezpečného a podporujícího akademického prostředí, a vzdělávání. Činnost kanceláře ombudsmanky se ve sledovaném období soustředila především na přijímání a vyhodnocování oznámení týkajících se problematického jednání, dalšími činnostmi byla preventivní a informační činnost, vzdělávání, síťování, příprava doporučení k praxi či interních předpisů.

Schůzka zakládajících členů a členek Školské ombuds platformy

VE SLEDOVANÉM OBDOBÍ OMBUDSMANKA (PODROBNĚJI VIZ NÍŽE):

- * realizovala 3 vzdělávací workshopy pro vedoucí pracující, připravila sdílecí workshopy pro studující a vyučující a návrh interního školení týkajícího se šikany,
- * měla účastnický nebo spolupořadatelský podíl na cca 15 akcích týkajících se ombuds činnosti,
- * uskutečnila cca 30 schůzek s různými klíčovými aktéry a aktérkami,
- * realizovala cca 10 mediálních výstupů,
- * vytvořila 2 doporučení pro praxi,
- * řešila kolem 160 oznámení,
- * napomohla rozšíření ombuds kanceláře o 2 osoby na pozici koordinátor/ka a vytvoření druhé ombuds pozice k vytvoření tandemu,
- * zapojila se do vytvoření Školské ombuds patformy, z. s.

Vyhodnocování oznámení

Vyhodnocování oznámení studujících a zaměstnaných osob bylo nejhlavnější činností ombudsmanky ve sledovaném období. Ombudsmanka obdržela kolem 160 oznámení (126 prostřednictvím aplikace Nenech to být, dalších cca 30 prostřednictvím emailu, osobně v konzultačních hodinách či telefonicky). Skladba oznamujících osob je přibližně půl na půl studující a zaměstnané osoby. Přehled oznámení a jejich vyhodnocení je podrobně představen ve zvláštní kapitole níže.

Vzdělávání

Během roku 2023 zahájila ombudsmanka realizaci workshopů pro vedoucí a zástupce a zástupkyně vedoucích základních součástí FF UK a etické a disciplinární komise s názvem Etické standardy, rovné zacházení a lidská práva. Workshopy se uskutečnily ve dnech 5. 10., 2. 11. a 7. 12. 2023, absolvovalo je přes 40 osob. Další termíny workshopů budou následovat v roce 2024.

Ombudsmanka připravila během roku 2023 s genderovým expertem Otevřené společnosti, o. p. s., Mgr. Ing. Tomášem Pavlasem též sdílecí workshopy pro studující a vyučující s přípravným názvem Sharing is caring, které se budou realizovat ve spolupráci s další fakultou nebo VŠ. Jednání nakonec přinesla spolupráci s Vysokou školou uměleckoprůmyslovou. Pilotní workshopy se uskuteční během roku 2024.

Ve spolupráci s doc. Mgr. Kateřinou Zábrowskou, Ph.D., byla zahájena příprava interního školení pro zaměstnance a zaměstnankyně FF UK na téma Šikana, jak jí předcházet, jak se jí bránit a jak jako vedoucí zaměstnanec/kyně s oznámením o šikaně zacházet. K realizaci školení dojde během roku 2024.

Ombudsmanka se také sama zúčastnila některých vzdělávacích akcí, např. školení Šikana na pracovišti a jak ji řešit, konference Proč jsme to nenahlásily*: Sexualizované násilí a spravedlnost, prezentace nového centra pro oběti trestných činů, sexuálního a domácího násilí neziskové organizace proFem, školení organizace Konsent – sexualizované násilí aj.

Výzkum Etické klima, mezilidské vztahy a nevhodné chování na FF UK

V březnu 2023 byl na FF UK mezi Bc., Mgr. a Ph.D. studujícími realizován anonymní výzkum Etické klima, mezilidské vztahy a nevhodné chování na FF UK. Výzkum připravila Mgr. Eva Richter, Ph.D., z katedry sociologie ve spolupráci s ombudsmankou na základě podkladu proděkanky Michaely Slussareff v období od prosince 2022 do února 2023.

Ze strany studujících bylo odevzdáno 911 odpovědí, návratnost dotazníku byla tedy 13,7 %. Většina z těch, kdo odpověděli, kolem 80 %, se na fakultě cítí bezpečně, respektována a přijímána a studium by doporučili dalším lidem. S nevhodným chováním ze strany vyučujících se přímo či nepřímo setkalo přibližně 7 % ze všech studujících (reportovalo o tom 463 osob, 51 % z osob, které na dotazník odpověděly), přímo kolem 3 %. S nevhodným jednáním ze strany studujících se setkalo cca 1,5 % studujících.

Studentky a studenti v dotazníku neoznamovali konkrétní jednání konkrétních osob, indikovali případně pouze jednotlivá pracoviště. Na tato pracoviště se ombudsmanka ve spolupráci s děkankou fakulty zaměřila ve své preventivní činnosti. Některá oznámení, kterým se ombudsmanka věnovala, se týkala i právě takto identifikovaných kateder nebo ústavů.

Při přípravě dotazníku bylo záměrem zavedení pravidelného, každoročního, longitudinálního dotazování, aby bylo možné sledovat nejen prevalenci negativních jevů, ale i proměny jejich výskytu v čase. S ohledem na události na FF UK v prosinci 2023 bylo další dotazování prozatím odloženo a do dne zpracování této zprávy nebylo zatím rozhodnuto o dalším postupu.

Spolupráce se spolky, s NNO, na rektorátní úrovni atd.

Spolupráci s klíčovými aktérkami a aktéry, kteří se zabývají sociálním bezpečím, prevencí nevhodného jednání, považuje ombudsmanka za klíčovou pro hledání spojení, podpory, zajištění intervizí, sdílení informací a dobré praxe.

Ihned po nástupu ombudsmanka navázala spolupráci s Iniciativou Nahlas, která se na FF UK zformovala s cílem předcházet nevhodnému, především sexualizovanému, jednání. Byla realizována pravidelná setkání v intervalech cca jedenkrát za měsíc, kdy osoby z Iniciativy Nahlas a ombudsmanka sdíleli zkušenosti, informovali se vzájemně a věnovali se přípravě společných akcí. Ombudsmanka vystoupila 7. 12. 2022 na setkání s názvem FF UK proti genderově podmíněnému násilí, které bylo organizováno také ve spolupráci se Studentskou radou FF UK, kde byla představena koncepce ombuds kanceláře.

S Iniciativou Nahlas proběhla také Neformální diskuse s ombudsmankou FF UK v kampusu Hybernská v březnu 2023. Další společnou aktivitou byl také Workshop pro pořadatele*ky seznamovacích kursů a spolkových akcí, který proběhl 21. 6. 2023. Na základě tohoto workshopu bylo připraveno také Doporučení ombudsmanky č. 2 k činnosti spolků a pořádání jejich akcí, se zaměřením na pořádání seznamovacích akcí (viz níže). Na podzim roku 2023 bohužel Iniciativa Nahlas pozastavila svoji činnost, ombudsmanka bude navazovat spolupráci s dalšími spolky a iniciativami, ať již z FF UK, tak z jiných fakult či univerzit.

V rámci fakulty se ombudsmanka jednou týdně schází s děkankou, účastní jednání rozšířeného kolegia děkanky, na nepravděpodobné bázi realizuje konzultace a schůzky s Právním oddělením, předsedkyní etické komise, účastní se schůzí vedoucích základních součástí FF UK. Sešla se také se zástupci odborové organizace zaměstnanců/kyň FF UK, či iniciátorem změn v podobě zkoušení na FF UK doc. Mgr. Janem Chromým, Ph.D. V listopadu 2022 ombudsmanka vystoupila na akci Studentské komory Rady vysokých škol, na pozvání představila ombuds pozici na jednání senátu Evangelické teologické fakulty UK, jednala o spolupráci a zapojení se do dotačního programu s neziskovou organizací Fórum 50 % (jednání o spolupráci se chystají také pro rok 2024 či další roky).

Ombudsmanka absolvovala konzultace se zástupci a zástupkyněmi z rektorátu UK, UK Pointu i pověřenkyní pro ochranu osobních údajů Mgr. Petrou Kubáčovou Nejedlou.

Ombudsmanka se zúčastnila diskuse, kterou pořádaly univerzitní spolky safe space kolektiv a Mater Nostra nad seriály Pozadí událostí a Pět let, vystoupila na Závěrečné konferenci #NOTME: Řekněme NE genderově podmíněné diskriminaci, obtěžování a násilí, na diskusi po představení Divadla utlačovaných, participovala na debatě v kině Světozor po promítání filmu Po prolomení ticha či na diskusi Duševní zdraví v architektuře pořádané studujícími Fakulty architektury ČVUT.

Média

Ombudsmanka se v rámci omezených kapacit snažila také zviditelňovat činnost ombuds kanceláře v médiích, ve sledovaném období poskytla rozhovor rádiu Wave ([Jak zorganizovat dobrý seznamovák? Vyjasněte si pravidla, radí ombudsmanka](#)), Českému rozhlasu Radiožurnál ([Řešila jsem i případy stalkingu, říká ombudsmanka. Fakulty UK zřídily speciální aplikaci pro oznamování obtěžování](#)), serveru Refresher ([S násilím se ve svém životě setká každá druhá žena, říká advokátka](#)), fakultnímu podcastu Balast ([Pozice ombudsmanky má potenciál nastartovat potřebný dialog i proces změn, říká Pavla Špondrová, nová ombudsmanka FF UK](#)), podcastu iDnes Kontext ([Právo je tvořeno muži pro muže, Feriho soud to zlomí, říká ombudsmanka](#)), vystoupila v Událostech komentářích v diskusi o vynesení trestu pro Dominika Feriho a prevenci nevhodného jednání ([Padl rozsudek. Tři roky vězení](#)), poskytla rozhovor serveru iDnes ([V pozici ombudsmanky se učím za pochodu, říká advokátka Špondrová](#)) či Echo24 ([Přátelský rozhovor, nebo obtěžování? Filozofická fakulta UK povolává expertku na gender](#)).

Doporučení k praxi

Součástí práce ombuds kanceláře je vedle vyhodnocování jednotlivých oznámení i předcházení konfliktům a vzniku problematických situací. Proto na základě konkrétních oznámení a také workshopů a setkávání se členstvem akademické obce jsou vypracovávána též [obecná doporučení k praxi](#). Za sledované období byla zatím vydána 2 doporučení, a to Doporučení ombudsmanky FF UK k činnosti spolků a pořádání jejich akcí, se zaměřením na pořádání seznamovacích akcí ze dne 31. 08. 2023 a Doporučení ombudsmanky FF UK ke komunikaci – studující a zaměstnané LGBTQ* osoby ze dne 23. 01. 2023.

Sítování

Ombudsmanka je také přesvědčena o důležitosti propojování s dalšími ombuds osobami, jak v rámci Univerzity Karlovy, tak dalšími v rámci pražských vysokých škol nebo Školské ombuds platformy, z.s., kterou pomáhala spoluzakládat. Jejími nejbližšími kolegyněmi a kolegy jsou: Petr Polák (ombudsman DAMU), Pavlína Jůnová (ombudsmanka FAMU), Tereza Nešetřil Vejřík (ombudsmanka UMPRUM), Michaela Antonín Malaníková, Jaroslav Šotola (ombuds osoby FF UPOL), Dita Jahodová (ombudsmanka FA ČVUT), Klára Čmolíková Cozlová (ombudsmanka AVU), Eva Hrubá (ombudsmanka PF UK), Kateřina Šámalová (ombudsmanka UK).

Poslední jmenovaná, celouniverzitní ombudsmanka UK Kateřina Šámalová, ze své pozice též organizuje pravidelná setkání a vzdělávací akce pro ombuds osoby UK, ombudsmanka Pavla Špondrová se účastní těchto akcí, pokud to časové možnosti dovolí, účastnila se například školení týkajícího se sběru citlivých osobních dat, školení o šikaně a též o právních nástrojích řešení nevhodného jednání na vysokých školách. Pro ombuds osoby UK Pavla Špondrová připravila a zrealizovala dne 27. 6. 2023 instruktážní workshop k aplikaci Nenech to být.

Školská ombuds platforma, z. s., vznikla na přelomu roku 2023 a 2024. Na neformální bázi pořádala již Kolokvium pro ombuds osoby Profesní identita a principy fungování ombudsosob v lednu 2023, na kterém se ombudsmanka Pavla Špondrová též aktivně podílela. Zakládajícími členkami a členy této platformy, jejímž cílem je sdružovat ombuds osoby pracující v rámci vysokých škol v České republice a poskytování vzájemné podpory, vzdělávání a spolupráce, jsou Petr Polák (ombudsman DAMU), Pavlína Jůnová (ombudsmanka FAMU), Michaela Antonín Malaníková, Jaroslav Šotola (ombuds osoby FF UPOL) a Pavla Špondrová (ombudsmanka FF UK). ŠOP realizuje např. intervizní setkání, vzdělávání, školení či mezinárodní spolupráci (např. se sítí polských ombuds osob – Akademyka Sieć Bezpieczeństwa i Równości).

Příprava opatření děkanky o ombuds kanceláři a připomínkování dalších interních předpisů

Ombudsmanka též připravovala a díky spolupráci s dalšími pracovišti FF UK je aktuálně před dokončením opatření děkanky o ombudskanceláři, které by mělo celou činnost ombuds kanceláře zahrnovat, stanovit transparentní pravidla při vyhodnocování oznámení, vyjasnit vztahy s dalšími orgány fakulty (např. etická nebo disciplinární komise), stanovit lhůty i kvalifikační kritéria pro ombuds osoby.

Ombudsmanka se též podílí na připomínkování dalších interních dokumentů a předpisů, ve sledovaném období se jednalo především o novelizaci opatření rektorky o celouniverzitní ombudsmance.

Mezinárodní setkání ombudsosob

* **Podrobně o vyhodnocování oznámení**

Postup při vyhodnocování oznámení

Oznámení je možné podávat přes platformu Nenech to být, která poskytuje možnost anonymity. Další variantou je kontaktování ombudsmanky mailem, telefonicky nebo v konzultačních hodinách. Od prvního kontaktu by měla být oznamující osoba do 7 dnů informována a návrhu dalšího postupu.

Po prvotním kontaktu je zpravidla vhodné uskutečnit osobní schůzku s ombudsmankou, je možné ji uskutečnit i distančně. Ombudsmanka se zpravidla potřebuje doptat na další potřebné informace, stejně jako oznamujícím osobám jsou z její strany poskytnuty další informace, aby se mohly rozhodnout, jak oznámené jednání dále řešit. Situace každé osoby je jedinečná, stejně jako její potřeby, proto ombuds kancelář přistupuje ke každé osobě individuálně. I tak ale existuje jednoduchý rámec postupu, který je při každé úvodní schůzce dodržován.

Na osobní schůzce je cílem zachovat bezpečný prostor. Ombudsmanka si při ní může zapisovat poznámky, které slouží pouze k pozdějšímu dotazování, nikoliv sběru informací o dané osobě, ombudsmanka je vázaná mlčenlivostí, vše na schůzce řečené je důvěrné, pokud nebude domluveno jinak.

Je naprosto na oznamující osobě, jak do hloubky oznamované jednání popíše. Není nutné při první schůzce slyšet jména nebo názvy konkrétních pracovišť.

Jako první dostává prostor oznamující osoba, aby popsala svou situaci. Společně jsou poté identifikována očekávání a ze strany ombudsmanky je nastíněn možný další postup. Je jen na oznamující osobě, jak se dál rozhodne postupovat. I po schůzce (nebo i kdykoliv později) má vždy možnost se rozhodnout žádné další kroky nepodnikat a vyhodnocování oznámení ukončit.

Další kroky, které ombudsmanka navrhuje nebo volí se tedy odvíjí od vůle oznamující osoby. Může jít o kontaktování osoby ve vedení konkrétní základní součásti (tzv. metoda early conflict resolution), ombuds osoba se také může sejít s označenou osobou a situaci s ní projednat. Je možné též zprostředkovat mediační setkání, i v oddělené formě, zprostředkovat jednání o omluvě či hledání jiného nápravného mechanismu. V některých případech je nezbytné věc předat vedení fakulty k dalšímu postupu, vše samozřejmě, jak již bylo řečeno, po schválení oznamující osobou.

Po vyhodnocení oznámení je ombudsmankou zpracovávána Závěrečná zpráva o vyhodnocení oznámení. Všechny zainteresované osoby či strany mají možnost její text připomínkovat. Tato zpráva je následně předložena děkance k informaci a případnému dalšímu postupu. Děkanka i osoby jí pověřené jsou též vázány povinností mlčenlivosti. Součástí zpráv je však co nejméně citlivých informací a ideálně žádné identifikační údaje, které by mohly narušit ochranu oznamujících osob. K vyhodnocení by mělo dojít do 30 dnů, v případě složitějších oznámení do 60 dnů. V případě že jsou přijímána dlouhodobá opatření nebo je větší počet zúčastněných osob a není možné uvedené lhůty dodržet, je třeba o tomto informovat děkanku a vypracovat alespoň stručnou průběžnou zprávu, která je poskytnuta oznamujícím osobám nebo je nutné zajistit jejich informování jinou cestou (např. komunikace vedoucí/ho základní součástí).

Přehled obdržených oznámení

Vyhodnocování oznámení je hlavním úkolem ombudsmanky. V rámci tak velké fakulty, jakou FF UK bezpochyby je (cca 7 000 studujících a přes 800 zaměstnanců a zaměstnankyň), je cca 160 obdržených oznámení (126 prostřednictvím aplikace Nenech to být, dalších cca 30 prostřednictvím e-mailu, konzultačních hodin či telefonicky) odpovídajících. Z oznámení pochází přibližně jedna polovina od studujících a jedna polovina od zaměstnaných osob. Přibližně třetina oznámení se týká diskriminace, nerovného zacházení nebo sexuálního obtěžování nebo násilí, většina oznámení má však původ v nerovnováze moci, porušování pracovněprávních povinností, překračování kompetencí či střetu zájmů. Pokud jde o vztahy mezi studujícími, nejčastějším oznámeným jednáním byl stalking (tři případy).

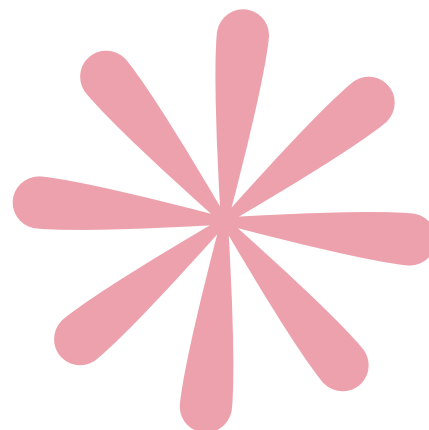
Při vyhodnocování jednotlivých oznámení či přípravě preventivních opatření se ombudsmanka věnovala situaci na těchto pracovištích: Ústav filozofie a religionistiky, Ústav českého jazyka a teorie komunikace, Katedra psychologie, Ústav asijských studií, Ústav české literatury a komparatistiky, Ústav východoevropských studií, Katedra pedagogiky, Katedra sociální práce, Ústav etnologie, Ústav pro dějiny umění, Ústav řeckých a latinských studií, Ústav translatologie, Ústav českého národního korpusu, Ústav politologie, Ústav anglického jazyka a didaktiky, Katedra filmových studií, Ústav bohemistických studií, Ústav českých dějin, Katedra andragogiky a personálního řízení, Ústav germánských studií či Ústav pro archeologii. Ne ve všech případech vstoupila ombudsmanka do jednání s vedením kateder nebo ústavů, protože bylo možné věc vyřešit jednoduše, bez jejich zapojení, někdy byla spolupráce s vedením konkrétní základní součástí intenzivní.

Na ombudsmanku se obraceli oznamující také s provozními záležitostmi či záležitostmi, které se týkaly např. jednání osob na vrátnici v jedné z budov FF UK nebo otázek úklidu. Ombudsmanka poskytla také konzultace osobám s FF UK spojeným (např. pokud se situace týkala jednání vyučující/ho FF UK, ale na soukromé akci mimo FF UK nebo studující/ho FF UK, který/á byl/a vystaven/a nevhodnému jednání vyučující osoby na jiné fakultě) nebo v případech vyskytujících se na více fakultách současně. Ombudsmanka dále poskytovala konzultace studujícím se speciálními potřebami.

Kategorizace oznámení

Jednotlivá oznámení lze rozdělit zhruba do 3 kategorií:

1. Oznámení vyžadující jeden, maximálně 2 kontakty
2. Oznámení vyžadující dva až pět kontaktů
3. Oznámení vyžadující více než 5 kontaktů

V kategorii 1. se jedná zpravidla o jednorázové kontakty, které bývají zasílány na výzvu ke sdílení individuálních zkušeností. Taková oznámení nevyžadují nutně další interakci, slouží především k evidenci konkrétního jednání nebo podrobnější identifikaci vyhodnocované záležitosti, často bývají anonymní. Může se také jednat o jednoduchou či jednoduše vyhodnotitelnou otázku (stížnost na kvalitu úklidu, upozornění na obecnější jev v rámci přednášek), která vyžaduje pouze jednorázovou akci nebo naopak evidenci a rozpracování problematiky v rámci prevence a vzdělávání. Často se stává, že oznamující osoby nemají zájem na konkrétním a detailním vyhodnocování věci nebo dále na výzvu či žádost ombudsmanky o upřesnění preferovaného postupu již nereagují. Do této kategorie patří také anonymní obecná řetězová oznámení, která přichází prostřednictvím aplikace NNTB, kdy oznamující osoby na výzvu ke specifikaci očekávání a bližšímu popisu oznámení dále nereagují. Jde o nejpočetnější skupinu oznámení, může jich být cca 120.

V kategorii 2. se vyskytují oznámení, která zpravidla už vyžadují osobní setkání s oznamující osobou a také osobou označenou a/nebo vedením konkrétní základní součásti. Může jít o komunikační problémy, nedorozumění ve výuce, nedorozumění ve spolupráci v rámci základní součásti, problémy mezi studujícími či stalking. V případě, že je zájem na vyřešení situace všemi stranami, je oznámení možné vyhodnotit a uzavřít na základě dvou až pěti kontaktů, cca přibližně v průběhu 1-3 měsíců. Těchto oznámení mohlo být za sledované období cca 30.

Nejsložitější oznámení z kategorie 3. vyžadují opakovaná setkávání se s menším počtem osob a/nebo několikeré setkání s více osobami, protože dotčených lidí bývá více. Kromě zapojení vedení základní součásti je nezbytné také zapojení vedení fakulty a zpravidla též konzultace s právním oddělením. Vyhodnocování těchto oznámení bývá nejsložitější, často rozdělené do více fází v čase. Prvotní vyhodnocení je možné předložit cca do 2-3 měsíců od prvotního oznámení, v duchu „něco se zřejmě stalo a je potřeba podniknout další kroky“. V návaznosti na zvolený postup může být doba celkového řešení oznámení i 6 a více měsíců, především tehdy, když jsou studující vyzváni, aby sdíleli své zkušenosti a situaci je třeba zmapovat komplexně. Nebo když jsou např. přijata opatření týkající se výuky, která je třeba vyhodnotit po následujícím semestru a případně je prodloužit nebo zrušit a vyhodnotit situaci opět po dalším semestru. Může být také nutné o dalším postupu vyjednávat s více osobami, především s označenou osobou, někdy v doprovodu advokáta/ky.

V uvedeném období bylo těchto oznámení cca 10, jednalo se o případy nevhodného jednání pod vlivem alkoholu, sexuálního obtěžování a překračování hranic vyučující/studující, nevhodného vyjadřování ve výuce a nevhodného jednání během atestací, střetu zájmů, mobbingu či bossingu v rámci pracovního kolektivu, nedodržování pracovních povinností vyučujících ve vztahu k atestacím, komunikaci se studujícími a poskytování dostatečných informací o studiu, problémů při dlouhých zdravotních komplikacích studujících, nevhodného vyjadřování ke studujícím, neformálních školních akcí, ne/možnosti absolvovat atestace distančně či nerovného zacházení z důvodu zdravotního stavu.

Otázky mlčenlivosti, transparentnost a/nebo ochrana

Ve vztahu ke konkrétním oznámením je ombudsmanka vázána povinností mlčenlivosti obecnou – ve vztahu k (často citlivým) osobním údajům a též mlčenlivostí specifickou – na základě rozhodnutí oznamující osoby zůstat v anonymitě nebo nezveřejnit okolnosti daného oznámení, které by ji mohly identifikovat.

Základním řídicím principem činnosti ombuds osob totiž je, pokud se nejedná o otázku trestného činu, na který se váže oznamovací povinnost, že tím, kdo rozhoduje o osudu oznámení, je oznamující osoba. Ona rozhoduje, kam chce až postoupit, do jaké míry chce chránit svou identitu a do jaké míry umožní ombudssosobě s poskytnutými údaji pracovat. Někdy je složité ve věci, ve které lze relativně jednoduše identifikovat konkrétní pochybení, postoupit dál, pokud oznamující osoba žádá zachování anonymity (často z obavy z postihu označenou osobou). To často znamená, že ombudsmanka nemůže o problematice jednání hovořit téměř vůbec, protože jeho okolnosti jsou tak specifické, že při jejich popsání by došlo k odhalení identity oznamující/ho.

Řešením je podle názoru ombudsmanky trpělivé budování důvěry oznamujících osob v ombudssosoby a v to, že je dokážou ochránit i v případě odhalení jejich identity (zveřejnění problematice jednání bývá zpravidla nejlepší prevencí dalšího nevhodného jednání).

Ve vztahu k formě zveřejňování Zpráv o vyhodnocení oznámení ještě nepadlo definitivní rozhodnutí. Pokud bychom přistoupili k tomu, že by byly potenciálně všechny zprávy o všech obdržných oznámeních v anonymizované podobě zveřejňovány na webových stránkách ombuds kanceláře, musely by být oznamující osoby o tomto již od počátku informovány. To by však mohlo vést k obavám a některé oznamující od učinění oznámení odradit. Toto je ovšem v rozporu s jedním z pilířů ombuds činnosti – důrazem na bezpečnost a ochranu oznamujících osob. Zdá se tedy pravděpodobné, že o oznámeních budou informace zveřejňovány, ale ne informace detailní, ale takové, které neumožní identifikaci oznamujících či dalších zúčastněných osob, ledaže by všechny tyto osoby (včetně osob označených) poskytly své souhlasy. Dále bude ombuds kancelář také na základě obecnějších zjištění, vyplývajících nejen z konkrétních oznámení ale i dalších podnětů během činnosti (např. workshopů), zveřejňovat obecná doporučení pro praxi.

Výhled do budoucna

V roce 2024 již byly zahájeny některé kroky směřující k navýšení kapacit ombudskanceláře – bude dokončeno výběrové řízení na druhou osobu do ombuds tandemu, bude se stabilizovat pozice koordinátorek/ů. Budeme nabízet další aktivity, workshopy, vzdělávání. Bude např. dokončeno proškolení všech vedoucích a zástupců/kyň základních součástí formou workshopů, a to do konce června 2024. Do konce června též proběhne školení týkající se šikany ve spolupráci s psycholožkou K. Zábrodskou. Ve stejném termínu budou též spuštěny sdílecí workshopy pro studující a vyučující ve spolupráci s UMPRUM. Na základě opatření děkanky o ombuds kanceláři, které by mělo být schváleno do začátku nového akademického roku, bude též spuštěn systém zveřejňování zpráv z vyhodnocení jednotlivých oznámení.

Ombuds kancelář by se měla též zaměřit na poskytování informací, prevenci a práci s novými nastupujícími studujícími, stejně jako s novými vyučujícími či vedoucími pracovníky.

Personální stabilizace navýšením kapacity umožní zastupitelnost a možnost spolupráce na složitějších oznámeních, a tím přinese i urychlení jejich vyhodnocování.

Bude třeba se věnovat již nastíněnému dilematu transparentnost a/nebo ochrana oznamujících, ale i označených osob. Bude třeba hledat cesty, jak skloubit pozici ombuds osob a orgánů již zavedených – etické a disciplinární komise.

Jedním z cílů ombuds kanceláře je transparentní evidence činnosti, která umožní kdykoliv činnost předat, zároveň ale zajistí ochranu osobních údajů, stanovování a dodržování lhůt, a řádnou správu agendy. Toto vše nabízí aplikace Nenech to být, se kterou plánuje ombuds kancelář v nadcházejících měsících pracovat intenzivněji.

Závěr

Ombuds kancelář jako nezávislý orgán podporuje a dále rozšiřuje sociální bezpečí, sounáležitost a vzájemnosti na fakultě. Hlavními činnostmi je prevence, ochrana, zprostředkování dialogu, hledání řešení problematických situací, předcházení diskriminace, nevhodného jednání, porušování etického kodexu či podpora rovného zacházení a příležitostí. Příští zpráva o činnosti by měla informovat o dalším rozvoji ombuds kanceláře, o dalších aktivitách a spolupráci. Pokud bude vedení fakulty činnosti ombuds osob a kanceláře obecně nakloněno, je možné očekávat další rozvoj a lepší a bohatší prevenci nevhodného jednání a podporu pozitivních vztahů v naší akademické obci i mezi ostatními pracujícími. Ombuds kancelář se na vše další moc těší.

Přílohy

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Univerzita Karlova

Děkanka

Vážený pan
Mgr. Ondřej Švec, Ph.D.
předseda AS FF UK

V Praze dne 4. 4. 2024
Č. j. UKFF/173940/2024

Výroční zpráva k činnosti ombudsmanky na FF UK

Vážený pane předsedo, vážené kolegyně, vážení kolegové,

dovolte mi předložit AS FF UK Výroční zprávu k činnosti ombudsmanky na FF UK, jež se váže k období od nástupu paní ombudsmanky Mgr. Pavly Špondrové do této role v září 2022 do konce roku 2023. Výroční zpráva k činnosti ombudskanceláře FF UK se bude zpracovávat i v budoucnu každoročně k období za kalendářní rok, shrnutí této činnosti se stane rovněž součástí Výroční zprávy FF UK (počínaje výroční zprávou za rok 2023).

S paní ombudsmankou Špondrovou jsem od jejího nástupu v pravidelném kontaktu prostřednictvím pravidelných schůzek několikrát za měsíc. Pro první období jejího působení na FF UK jsme nastavily tento způsob fungování spolupráce vedení FF UK s ombudsmankou proto, že úkolem pro první období bylo na základě průběžného vyhodnocování oznámení vytvořit metodické postupy odpovídající vnitřním procesům na FF UK a zároveň vyhovující principům sociálního bezpečí a dobré praxe osvědčené v této agendě v jiných institucích. I když tento postup byl pomalejší, díky více než roční zkušenosti velmi oceňuji, že jsme se pro něj rozhodly. Umožnil nám v konkrétních situacích opakovaně ověřit a případně modifikovat některé postupy řešení a získat zkušenost i s tím, jakou míru pozornosti si oznámení různého typu při vyhodnocování žádají, a že se v závislosti na komplexnosti řešených událostí mohou potřebné dotace významně lišit. Z mého hlediska tento postup umožnil vytvořit solidní základ pro přípravu Opatření děkanky k činnosti ombudskanceláře na FF UK, jež bude vydáno v letošním roce.

Kromě tohoto zásadního výsledku, který se hmatatelně propíše právě do zmiňovaného opatření děkanky, považuji za hlavní konkrétní zisky ustavení institutu ombudsmanky na FF UK a šířeji ombudskanceláře zaprvé to, že paní ombudsmanka díky svým kompetencím připravila i systém vzdělávání na FF UK, který postupně realizuje. Prvním krokem je etické školení pro vedoucí základních součástí a jejich zástupce a členy Etické a Disciplinární komise,

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Děkanka

jež začalo probíhat v loňském roce a nyní bylo obnoveno. Toto školení bude nabízeno i v budoucnu. Zároveň do prázdnin proběhne nová podoba školení pro zaměstnance zaměřená úžeji na vymezení šikany, mobingu a bossingu v pracovním prostředí vysokých škol, na němž bude paní ombudsmanka spolupracovat s dr. Kateřinou Zábrodskou z katedry psychologie FF UK. V případě, že se toto školení osvědčí, bude opět nabízeno i v budoucnu. Posledním typem vzdělávání v oblasti sociálního bezpečí, který paní ombudsmanka nyní připravuje, je propojení perspektivy vyučujících a studujících v přístupu k sociálnímu bezpečí na vysokých školách, k němuž bude uspořádán workshop ve spolupráci s UMPRUM.

Za zajímavý přínos činnosti ombudskanceláře při vyhodnocování konkrétních oznámení považuji to, že paní ombudsmanka přináší cenné podněty pro oblast studia od přípravy akreditací a podmínek zakončení jednotlivých předmětů po jejich uplatnění v praxi, zohlednění potřeb studujících se speciálními potřebami apod. Jedná se o systémové připomínky, které přesahují rámec jednotlivých oznámení, a ovlivňují některé koncepční úvahy v oblasti studia (například výstupy učení, budoucí podoba SIS, apod.). Dostáváme tak cennou reflexi toho, jak se může rozcházet intence systému a praktická realizace v konkrétních případech, a jak do budoucna posilovat způsoby harmonizace systému a praxe. Za velkou přednost přístupu paní ombudsmanky Špondrové k této agendě považuji i její aktivity směřující k propagaci této agendy a síťování. Vedle její spolupráce s osobami pověřenými touto agendou na fakultách UK a spolupráce s ombudsmankou UK dr. Šámalovou se věnuje sdílení zkušeností i s dalšími ombudsosobami na vysokých školách v ČR – je zakládající členkou Školské ombudsmanské platformy, jež má od loňského roku sídlo na FF UK. I když se ukazuje, že vnitřní procesní postupy jsou na jednotlivých fakultách i univerzitách odlišné, jsou zkušenosti s řešením podobných situací užitečné při promyšlení konkrétní zvolené cesty vyhovující naší instituci.

Více než roční zkušenost s touto agendou zároveň ukázala na jednu slabinu – vzhledem k šíři úkolů (nastavení systému fungování ombudskanceláře, vyhodnocování vlastních oznámení, podpora prevence prostřednictvím propagace a vzdělávání, včetně pravidelného informování o činnosti ombudskanceláře, spolupráce s dalšími relevantními institucemi) je zásadní jednak posílit kapacitu ombudskanceláře, jednak zajistit zastupitelnost ombudsosob v případě krizových událostí individuálních či institucionálních (viz úvodní slovo paní ombudsmanky v její výroční zprávě). Z toho důvodu nyní pracujeme na posílení ombudskanceláře následujícími kroky: a) zajištění stážistů v ombudskanceláři, b) výběrem 2. ombudsmana / ombudsmanky do tandemu (výběrové řízení bude uzavřeno během dubna), c) zajištěním i externích zdrojů pro financování této agendy – v rámci podaného univerzitního projektu OP JAK ESF+ jsme do fakultní části jako jednu z agend začlenili rozvoj této agendy prostřednictvím 2. ombudsmanské pozice, d) podporou pro informování o činnosti ombudskanceláře dovnitř FF UK ze strany koordinátora pro vnější a vnitřní komunikaci FF

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Univerzita Karlova

Děkanka

UK. Věříme, že tato opatření realizovaná v roce 2024 podpoří dostupnost služeb ombudskanceláře a šíří poskytované nabídky pro studující i zaměstnance FF UK.

Celkově musím shrnout, že jsem po prvním období naší spolupráce opravdu vděčná za to, že se paní ombudsmanka Špondrová rozhodla spojit část své profesní dráhy s naší fakultou. I když je jejím úkolem dostát očekáváním daným touto pozicí a principy, které se s ní pojí, zároveň prokazuje opakovaně velkou vnímavost vůči tomu, jak funguje Filozofická fakulta UK, a otevřenost hledat řešení propojující principy sociálního bezpečí s našimi konkrétními podmínkami. Vzhledem k tomu, jak důležité téma sociálního bezpečí, rovných příležitostí a rovného zacházení v podmínkách vysokého školství je a bude, jsem ráda, že na této roli ve fakultním systému působí a pomáhá nám hledat cesty, jak tyto oblasti na FF UK posilovat. Pevně doufám, že plánovaný tandem tuto agendu dále posílí, zvýší kapacitu a posílí zastupitelnost a pomůže nám tak učinit tuto službu a podporu dostupnější a pružnější.

Děkuji Vám předem za zařazení tohoto návrhu na dubnové zasedání Akademického senátu FF UK. Vzhledem k mé nepřítomnosti na zasedání AS FF UK z důvodu účasti na výjezdním zasedání Rozšířeného kolegia rektorky tento bod na AS FF UK uvedou a na diskusi budou připraveny paní proděkanka Slussareff a paní proděkanka Hudáková. Zasedání bude přítomna paní ombudsmanka Špondrová, jež představí samotnou zprávu a rovněž se zapojí do diskuse o zkušenostech s touto agendou a jejím výhledem na FF UK.

S díky a srdečným pozdravem

Mgr. Eva Lehečková, Ph.D.
děkanka

Příloha (1):

- *Výroční zpráva k činnosti ombudsmanky FF UK*